LA BARCELONA D'AHIR
La vida de nit

JOAQUIM ROGLAN

LA BARCELONA D'AHIR
La vida de nit

JOAQUIM ROGLAN

Angle Editorial

1 Pel camí d'Eros

L'atmosfera vital de Barcelona desprèn l'erotisme d'una ciutat mediterrània i portuària. Mar, cel, clima, històries, llegendes, carrers, places, jardins, platges, monuments, comerços, espectacles i costums duen marcat algun signe del plaer i del desig. Entre pagana i puritana, entre discreta i descarada, Barcelona s'ha guanyat l'aurèola de ser una Sodoma i Gomorra situada entre Europa i l'Àfrica. El secular privilegi històric de saber que «Barcelona és bona si la bossa sona» ha permès que els barcelonins hagin retut culte al plaer i hagin procurat no quedar-se amb el cul a l'aire a l'hora de pagar-lo.

Canvi de sexe

La presència de transsexuals a la ciutat data de temps molt remots. Segons la tradició, la pionera va ser una monja del convent de les Magdalenes, que es va convertir en home de la nit al dia. Vist el miracle, el primer transsexual de qui es té notícia viatjà a Roma, on obtingué la benedicció del Papa. Protegit pel papat, va cursar estudis sacerdotals i arribà a ser un pastor d'ànimes de gran virtut i molta saviesa. El primer canvi de sexe a la inversa es va esdevenir en un monjo del monestir de Poblet, que de sobte es va transformar en dona. Després de la metamorfosi, va passar per Barcelona de camí cap a Roma, on el Papa va confirmar el seu canvi de sexe i el va tornar a batejar.

Però tret de tan honroses excepcions, els poders religiosos, civils i militars mai no van ser tolerants amb els homosexuals i els transsexuals. Perseguits, assassinats, empresonats, vilipendiats i deshonrats en

El transvestisme es practicava en la intimitat.
Fotos: Arxiu Huertas.

nom de la llei o de la moral, el col·lectiu homosexual no va aixecar el cap a Barcelona fins després de la mort del general Franco l'any 1975. Va ser quan es va fundar el Front d'Alliberament Gai de Catalunya i es va celebrar el Dia de l'Orgull Gai a la Rambla, amb final de festa i ball en una sala anomenada La Paloma. En aquella època vivia i exercia a Barcelona un dels primers uròlegs especialistes en canvis de genitals, que majoritàriament s'operaven en terres del Marroc. El més insòlit del cas és que aquest cirurgià també exercia com a coronel en una caserna de Barcelona.

Fins llavors, el més semblant a un transvestit era un transformista. El primer transformista cèlebre de Barcelona va ser L'Ambigu i, atesa la seva rapidesa a canviar de vestuari, també se'l coneixia com *l'Home del*

Llampec. Però qui va elevar el transformisme a categoria d'art i espectacle escènic va ser Leopoldo Frégoli. Era un gran artista que cantava, ballava, feia jocs de mans i es disfressava d'home o de dona a una velocitat vertiginosa. Els transvestits menys afortunats tenien el punt de trobada al Barri Xino, als carrers del Cid i de l'Arc del Teatre, on encara continuen sent ara.

Els refugis preferits d'aquestes persones eren cabarets com La Criolla i Sagristà, en els quals s'oferien espectacles de transformistes que imitaven les estrelles de moda. En alguns d'aquests locals eren l'única atracció i en d'altres eren una part més de l'espectacle, com als cabarets Wu-Li-Chan, Gran Kursaal o Edèn Concert, on l'any 1919 el transformista Edmon de Bries deixava el públic bocabadat imitant estrelles com Pastora Imperio i la Bella Chelito.

Amb el final de la República, transvestits i homosexuals retornaren a les catacumbes. La dictadura franquista els acusava d'escàndol públic o els aplicava la temuda Llei de ganduls i corruptors i la Llei de perillositat social. Presó, desterrament i treballs forçats van ser una versió més lleu del *Liber iudiciorum*, que els feia castrar. O del *Fur reial*, que ordenava penjar-los per les cames fins que es morien. No és estrany que els homosexuals passessin a una clandestinitat tan absoluta com comunistes, maçons, sindicalistes i demòcrates. Sempre d'incògnit, les Atraccions Apolo foren un mercat de joves que es prostituïen al Paral·lel. Anys després, els *chaperos* es van desplaçar cap al nord de la rambla de Catalunya i als moderns *drugstores* del passeig de Gràcia i de la Rambla. Més tard, es van escampar cap als voltants de l'estadi del Futbol Club Barcelona, on continuen treballant al costat de prostitutes, transvestits i transsexuals procedents dels cinc continents.